

Tlačová správa, 5. 2. 2013

SLOVENSKÉ PÔRODNICE 2012

Ktoré by si opäť vybrali mamičky? Ktoré sú najlepšie podľa expertov? A ktoré bodujú svojimi službami? Projekt Sprievodca pôrodniciami ukončil v januári 2013 svoj druhý ročník.

Vďaka 3165 hodnoteniam mamičiek, názorom 14-tich expertov z oblasti perinatológie (medicínskej vedy zaoberajúcej sa časovým obdobím okolo pôrodu) a koordinátorom projektu HPI a rodinka.sk, vznikol v roku 2012 rebríček pôrodníc, ktorý hodnotí ich služby, kvalitu zdravotnej starostlivosti i spokojnosť mamičiek.

Od februára 2011, kedy tento projekt začal, sa doň zapojilo a ohodnotilo pôrodnice až 7500 mamičiek!

HODNOTENIE PÔRODNÍC V ROKU 2012

Zatiaľ čo v prvom ročníku projektu sme sa zamerali na mapovanie služieb pôrodníc a na hodnotenie spokojnosti mamičiek, druhý ročník prináša zásadné novinky. Tými sú **hodnotenie služieb** poskytovaných pôrodniciami a **expertné hodnotenie**, ktoré sa zameriava na hodnotenie **medicínskej kvality zdravotnej starostlivosti** slovenských pôrodníc.

Hodnotenie v roku 2012 teda pozostáva z **troch častí, ktorým sme priradili rovnakú dôležitosť**:

- 1. EXPERTNÉ HODNOTENIE: hodnotenie kvality zdravotnej starostlivosti**
- 2. HODNOTENIE SLUŽIEB poskytovaných pôrodniciou**
- 3. HODNOTENIE SPOKOJNOSTI mamičiek**

KVALITA ZDRAVOTNEJ STAROSTLIVOSTI – PÔRODNICE Z POHĽADU EXPERTOV

Jedným z najdôležitejších kritérií výberu „dobrej pôrodnice“ je kvalita zdravotnej starostlivosti. S pomocou 14 významných expertov z oblasti perinatológie na Slovensku sme stanovili **desať parametrov** na meranie medicínskej kvality zdravotnej starostlivosti v našich pôrodniciach.

Výber zahŕňa parametre, ktoré sa u nás dlhodobo sledujú ako napr.: **frekvencia cisárskych rezov, počet pôrodov v pôrodnici** či **perinatálna úmrtnosť**. Obsahuje však i parametre, ktoré sú pre slovenské podmienky nové, ale na meranie medicínskej kvality vhodné. Je to napríklad meranie **frekvencie cisárskych rezov u nízkorizikových rodičiek**, ktoré umožňuje porovnať kvalitu zdravotnej starostlivosti v pôrodniciach, ktoré sa venujú rizikovým prípadom či ležia v oblasti s rizikovejšou populáciou. Pracoviská tohto typu by inak mohli dosahovať skreslené zhoršené výsledky.

Najpálčivejšie témy, ktoré vyplynuli z expertného hodnotenia sú:

- **Vysoké percento cisárskych rezov na Slovensku a jeho neustály nárast: v priemere 29,62 % (r. 2011),** (WHO odporúča 15 %) hoci jednotlivé pôrodnice sa výrazne líšia: od 13,6 % (Kežmarok) do 52,9 % (Nové Zámky). Aj keď je cisársky rez život zachraňujúci výkon, jeho nadmerné využívanie bez medicínskej indikácie napr. na želanie matky zvyšuje riziko pre matku aj dieťa.
- **Veľké rozdiely v počte pôrodov v pôrodnici za rok:** od 322 (Snina) do 2823 (Bratislava, Antolská). Nízky počet pôrodov môže viesť k nedostatočnej skúsenosti pri vedení komplikovaných pôrodov v malých pôrodniciach.
- Veľké regionálne rozdiely v **centralizácii - transporte in utero** (prevoz, kým je bábätko ešte v maternici). Úlohou centralizácie je zlepšiť starostlivosť o rizikové rodičky už v období tehotenstva a počas pôrodu a zároveň poskytnúť rizikovému novorodencovi špecializovanú zdravotnú starostlivosť v perinatologickom centre, ktoré je na to aj prístrojovo aj personálne pripravené.
- Veľké rozdiely v **perinatálnej úmrtnosti** (Perinatálna úmrtnosť vyjadruje počet mŕtvonarodených a zomretých detí do 7 dní na 1000 narodených.) V rámci Slovenska: priemerná hodnota na pôrodnicu je 4,8 ‰, pričom rozsah sa pohybuje od 0 ‰ (7 pôrodníc) do 20,69 ‰ (I. GPK Košice). Na perinatálnu úmrtnosť môže vplývať koncentrácia rizikových gravidít ako aj detí s vývojovými chybami.
- **Potreba zlepšenia zberu dát:** štatistické dáta, ktoré pôrodnice zbierajú, nie sú na dostatočnej úrovni. Predstavujú problém pri spätnej väzbe z vyhodnotenia kvality práce pôrodných oddelení i pri porovnávaní výsledkov pôrodníc. Zistili sme, že najmä parametre, ktoré sú v literatúre najviac hodnotené a súčasne boli doporučené expertmi ako vhodné, sa na Slovensku nevykazujú a nie sú bežne na pôrodniciach ani evidované (napr. cisársky rez u nízkorizikových rodičiek - NTSV.)

Vybrané indikátory kvality zdravotnej starostlivosti	
1	Počet pôrodov v pôrodnici za 1 rok
2	Centralizácia - transport in utero
3	Perinatálna úmrtnosť
4	Podiel pôrodov s vákuumextraktorom alebo forcepsom
5	Podiel úmrtí donoseného plodu (váha 2500 g a viac) do 7 dní po pôrode
6	Podiel novorodencov s Apgarovej skóre menej ako 7 po 5 min
7	Frekvencia cisárskeho rezu
8	Pôrod s epidurálnou pôrodnou analgéziou (PEDA)
9	Cisársky rez pri nízkorizikových pôrodoch (nad 2500g, jeden plod, prvoroďička, hlavičkou) (NTSV)
10	VBAC (vaginálny pôrod po cisárskom reze)

Zdroj: *Spravidca pôrodniciami, 2013.*

V závere **môžeme dúfať, že expertné hodnotenie bude podnetom na ďalšiu odbornú diskusiu** s cieľom dosiahnuť konsenzus pri stanovení parametrov hodnotenia kvality zdravotnej starostlivosti v perinatológii a jej benchmarkoch (štandardov, podľa ktorých sa môže parameter merať alebo posudzovať); podneti pôrodnice k zlepšeniu zberu dát; umožní čo najobjektívnejšie porovnanie

výsledkov a poskytnie pôrodkiniam spätnú väzbu; a čo pokladáme za najdôležitejšie: **bude fungovať ako nástroj na stimuláciu kvality a efektivity.**

HODNOTENIE SLUŽIEB

Hoci projekt štandardne ponúka na portáli www.sprievodcaporodnicami.sk údaje o poskytovaných službách, **štandardných a neštandardných**, rozhodli sme sa služby jednotlivých pôrodkiní porovnať.

Oceňiť sme chceli tie pôrodkinice, ktoré napriek zložitej finančnej, personálnej ako aj materiálnej situácii svoje služby **stále vylepšujú**. Chceli sme tiež **definovať „ideálny stav“**, ku ktorému by sme služby mohli smerovať. Veľa zmien nie je zásadne podmienených len financiami, dôležitá je i ochota načúvať a rešpektovať potreby rodiacich žien a ich rodín.

V hodnotení sme sa zamerali najmä na nasledovné kľúčové oblasti:

- **Príprava na pôrod:** možnosť oboznámenia sa s pôrodkinicom pred pôrodom.
- **Doprevádzajúca osoba:** rešpektovanie základných ľudských práv, znižovanie strachu z neznámeho nemocničného prostredia, redukcia stresu a následných komplikácií, podpora rodinných vzťahov.
- **Možnosti pôrodu a vybavenie pôrodnického traktu:** s dôrazom na možnosť voľby, rešpekt k intimitate a podporu dôstojného pôrodu.
- **Šestonedelie:** podpora rozvoja rodinných väzieb a rodičovských kompetencií, rešpekt k intimitate.
- **Bonding a dojčenie:** podpora duševného zdravia a prirodzenej výživy novorodenca.

Najväčšie rezervy vidíme **v podpore bondingu**, teda prirodzeného procesu utvárania primárnej väzby medzi matkou, dieťaťom a oteckom. Rezervy sú tiež **v rešpektovaní individuality ženy, jej intimity a podpory prirodzeného pôrodu** v priestorových podmienkach našich pôrodkiníc.

Za dva roky trvania projektu však vidíme snahu podmienky zlepšovať, rekonštruovať oddelenia a viac načúvať potrebám rodičiek. Teší nás, že čoraz viac pôrodkiníc podporuje kontakt matky a dieťaťa „koža na kožu“ bezprostredne po pôrode.

HODNOTENIE MAMIČIEK

V roku 2012 sme pokračovali so zisťovaním spokojnosti mamičiek so slovenskými pôrodkiniami. Získali sme viac ako 3165 hlasov, čo predstavuje 5,8 percenta všetkých pôrodov v roku 2012.

Rovnako ako v roku 2011 mamičky **vysoko hodnotia odbornosť zdravotníckeho personálu** a zlepšuje sa i prítomnosť sprevádzajúcej osoby pri pôrode.

V minulom i v tomto roku mamičky **najnižšie hodnotia práve podporu bondingu a prvé minúty po pôrode**. Oproti minulému roku sme však zaznamenali mierne zlepšenie i v tomto parametri.

V projekte Sprievodca pôrodniciami sa snažíme podieľať na lepšej informovanosti mamičiek o službách a kvalite pôrodníc, ale i na zvyšovaní kvality zdravotnej starostlivosti v našich pôrodniciach.

Snažíme sa zdôrazňovať význam neprerušovaného kontaktu mamičky a bábätka bezprostredne po pôrode, podporovať vytváranie bezpečnej vzťahovej väzby ako prevencie psychických porúch a propagovať dojčenie.

ZAPOJTE SA AJ VY DO HODNOTENIA PÔRODNÍCI!

Zapojte sa aj vy do hlasovania na základe vašich skúseností s pôrodom v slovenských pôrodniciach. Pomôžte tak pôrodniciam motivovať ich k zlepšeniu vlastných služieb. **Kvalitu pôrodníc budeme monitorovať aj v roku 2013.**

Otázka	Počet bábätkok
Akou známkou by ste zhodnotili odbornosť zdravotníckeho tímu?	4,38
Umožnila Vám pôrodnica prítomnosť sprevádzajúcej osoby pri pôrode?	4,33
Bola ste spokojná s vybavením pôrodného traktu?	4,17
Ako by ste ohodnotili starostlivosť o bábätko?	4,09
Aká bola podpora personálu po pôrode na oddelení šestonedelia?	4,06
Ako ste boli spokojná so správaním a podporou personálu počas pôrodu?	4,06
Išli by ste do tejto pôrodnice rodiť aj nabadúce?	3,98
Odporučili by ste túto pôrodnicu svojej najlepšej kamarátke?	3,93
Ako ste boli spokojná so súkromím a dodržiavaním intimity počas pôrodu?	3,91
Ako hodnotíte ochotu personálu načúvať a reagovať na individuálne potreby rodičky?	3,75
Ohodnoťte, prosím, podporu dojčenia.	3,64
Ako ste boli spokojná s poskytovanou predpôrodnou prípravou v pôrodnici?	3,37
Bolo vám umožnené prvé priloženie bábätka na pôrodnej sále?	2,94
Bolo vám umožnené byť s bábätkom cca prvé dve hodiny po pôrode ešte na pôrodnej sále?	1,92

Zdroj: Sprievodca pôrodniciami, 2013.

SPRIEVODCA PÔRODNICAMI

SPRIEVODCA PÔRODNICAMI je internetová aplikácia, v ktorej má každé gynekologicko - pôrodnické a novorodenecké oddelenie vypracovaný profil na základe nimi poskytnutých údajov. Tento profil majú pôrodnice možnosť pravidelne aktualizovať. Vyplnenie dotazníka bolo pre oddelenia dobrovoľné, k dnešnému dňu odpovedalo **53 pôrodníc, z 54 pôrodníc**, ktoré aktuálne

na Slovensku fungujú.

Projekt **SPRIEVODCA PÔRODNICAMI** prebieha kontinuálne od 10. 2. 2011. Vznikol na základe spolupráce medzi Inštitútom zdravotnej politiky **Health Policy Institute** a internetovým portálom **www.rodinka.sk** s podporou časopisu **Mama a ja**, a v roku 2012 i rádia **Jemné melódie** a **Nadácie SPP**.

Od vzniku v roku 2011 mal portál **www.sprievodcaporodnicami.sk** viac ako 155 000 unikátnych návštevníkov a viac ako 640 000 videní. Mamičky sa počas existencie projektu vyjadrili k patientskej spokojnosti viac ako 7500-krát. V tomto ročníku to bolo 3165-krát, čo predstavuje 5,8 percenta všetkých pôrodov v roku 2012.

Ambíciou projektu je mapovať súčasný stav pôrodníc z pohľadu ich služieb, ponuky starostlivosti o rodičky a ich deti a z hľadiska kvality poskytovanej zdravotnej starostlivosti. Tento projekt, ako jeden z mála, sleduje kvalitu v slovenskom zdravotníctve už dva roky.

Zdroj:

www.rodinka.sk a **HPI**

PORTÁL RODINKA.SK je najväčším internetovým magazínom, ktorý sa venuje deťom, rodine, výchove, zdraviu a rodičovstvu. Jeho redakcia publikuje priemerne 100 redakčných článkov za mesiac. Návštevnosť presahuje 350 tisíc reálnych užívateľov mesačne.

HEALTH POLICY INSTITUTE (HPI) je think tank zaoberajúci sa zdravotnou politikou a ekonomikou zdravotníctva na Slovensku a v krajinách strednej a východnej Európy. HPI je občianskym združením.

REBRÍČEK NAJLEPŠIE HODNOTENÝCH PÔRODNÍC

	Celkové poradie podľa kvality		Expertné hodnotenie		Hodnotenie služieb		Hodnotenie mamičiek
1	FN Trenčín	1	FN Trenčín	1	Sanatórium Koch	1	ÚN Stará Ľubovňa
2	KNsP Čadca	2	UN BA Antolská	2	FN Trenčín	2	NsP D. Streda
3	UN BA Antolská	3	VNsP Lučenec	3	NsP Galanta	3	NsP Partizánske
4	Sanatórium Koch	4	KNsP Čadca	3	NsP D. Streda	4	UVN Ružomberok
5	NsP D. Streda	5	FN Trnava	5	Košice Šaca	5	Bánovce nad B.
6	UN Martin	6	UN BA Ružinov	6	LNsP L. Mikuláš	6	Brezno
7	UN BA Kramáre	7	Poprad	7	FNsP B. Bystrica	7	Zvolen
8	NsP Partizánske	8	UN Martin	8	NsP Rožňava	8	NsP Bardejov
9	LNsP L. Mikuláš	9	NsP S. N. Ves	8	KNsP Čadca	9	B. Štiavnica
10	FN Trnava	10	UN KE Rastislavova	8	FNsP N. Zámky	10	Svidník
11	Košice Šaca	11	UN BA Kramáre	11	B. Štiavnica	11	Sanatórium Koch
12	NsP Levice	12	FNsP Žilina	11	NsP Partizánske	12	VN Žiar n. Hronom
13	UN KE Trieda SNP	13	FnsP Nitra	11	UN BA Antolská	13	KNsP Čadca

REBRÍČEK NAJLEPŠIE HODNOTENÝCH PÔRODNÍC PODĽA KRAJOV V ROKU 2012

Banskobystrický kraj		Spokojnosť	Služby	Expertné	Spolu
1.	Všeobecná nemocnica Žiar nad Hronom	83	51,7	44,5	59,7
2.	Nemocnica Banská Štiavnica	85	55,2	37,8	59,3
3.	FNsP F.D. Roosevelta Banská Bystrica	68	60,3	48,4	58,9
4.	VNsP Lučenec	78	20,7	71,4	56,7
5.	Nemocnica s poliklinikou Brezno	86	48,3	30,2	54,8
6.	Nemocnica Zvolen	86	44,8	14,2	48,3
7.	RM-H n.o., NsP Revúca	75	43,1	18,1	45,4
8.	Všeobecná nemocnica Rimavská Sobota	67	19,0	43,9	43,3

Bratislavský kraj		Spokojnosť	Služby	Expertné	Spolu
1.	Univerzitná nemocnica Bratislava Antolská	76	55,2	74,6	68,6
2.	Pôrodnica Sanatórium Koch	85	74,1	45,9	68,4
3.	Univerzitná nemocnica Bratislava Kramáre	77	53,5	59,9	63,5
4.	Univerzitná nemocnica Bratislava Ružinov	73	24,1	63,8	53,6

Košický kraj		Spokojnosť	Služby	Expertné	Spolu
1.	Nemocnica Košice – Šaca	80	67,2	35,4	60,9
2.	FN L. Pasteura Košice, pracovisko Trieda SNP	75	51,7	53,4	60,0
3.	NsP Sv. Barbory Rožňava	82	56,9	33,6	57,5
4.	NsP Spišská Nová Ves	68	41,4	61,3	56,9
5.	FN L. Pasteura Košice, pracovisko Rastislavova	69	41,4	60,0	56,8
6.	NsP Trebišov	72	44,8	34,1	50,3
7.	NsP Š. Kukuru Michalovce	69	39,7	38,2	48,9
8.	Kráľovský Chlmec	77	20,7	35,2	44,3
9.	Nemocnica Krompachy	63	34,5	14,6	37,3

Nitriansky kraj		Spokojnosť	Služby	Expertné	Spolu
1.	NsP Levice	75	51,7	54,4	60,4
2.	NsP Topoľčany	72	51,7	49,8	57,8
3.	FNsP Nové Zámky	68	56,9	47,5	57,5
4.	Fakultná nemocnica Nitra	69	24,1	58,5	50,5
5.	Forlife n.o. Komárno	76	31,0	35,2	47,4

Prešovský kraj		Spokojnosť	Služby	Expertné	Spolu
1.	NsP Sv. Jakuba Bardejov	85	51,7	43,1	59,9
2.	Nemocnica A. Leňa Humenné	70	44,8	49,3	54,7
3.	Nemocnica Poprad	72	29,3	62,2	54,5
4.	Nemocnica Dr. V. Alexandra v Kežmarku	77	46,6	32,3	52,0
5.	Nemocnica a.g. L. Svobodu Svidník	85	51,7	10,5	49,1
6.	LN Stará Ľubovňa	90	39,7	13,0	47,6
7.	Nemocnica Snina	63	34,5	38,6	45,4
8.	FNsP J.A. Reimana Prešov	67	17,2	49,2	44,5
9.	Vranovská nemocnica	73	25,9	28,5	42,4

Trenčiansky kraj		Spokojnosť	Služby	Expertné	Spolu
1.	Fakultná nemocnica Trenčín	80	72,4	83,9	78,8
2.	NsP Partizánske, n.o.	89	55,2	46,2	63,5
3.	NsP Považská Bystrica	66	41,4	55,5	54,3
4.	NsP Prievidza so sídlom v Bojniciach	72	37,9	33,1	47,7
5.	Nemocnica Bánovce nad Bebravou	88	43,1	9,6	46,9
6.	NsP Ilava	73	24,1	34,6	43,9
7.	NsP Myjava	75	31,0	11,8	39,3

Trnavský kraj		Spokojnosť	Služby	Expertné	Spolu
1.	NsP Dunajská Streda	89	70,7	40,3	66,7
2.	Fakultná nemocnica Trnava	67	51,7	64,1	60,9
3.	NsP Sv. Lukáša Galanta	67	70,7	26,9	54,9
4.	Nemocnica A. Wintera Piešťany	68	46,6	30,4	48,3
5.	NsP Skalica	65	25,9	10,2	33,7

Žilinský kraj		Spokojnosť	Služby	Expertné	Spolu
1.	KNsP Čadca	82	56,9	68,9	69,3
2.	Univerzitná nemocnica Martin	79	51,7	61,6	64,1
3.	LNsP Liptovský Mikuláš	77	63,8	46,3	62,4
4.	UVN SNP Ružomberok	88	48,3	42,4	59,6
5.	FNsP Žilina	60	43,1	59,6	54,2
6.	DONsP Dolný Kubín	78	46,6	23,9	49,5
7.	NsP Trstená	60	20,7	58,2	46,3